

VULPIA

AL PARTIDULUI NAȚIONAL ȚĂRĂNESC

Redacția și Administrația:

Orăștie Str. Gh. Barițiu Nr. 1.

Apare săptămânal sub îngrijirea unui comitet de redacție.

Director: Dr. Alex. Herlea

ABONAMENTE:

pe 3 luni 30 lei — pe 6 luni 60 lei
pe 1 an 120 lei pentru Inst. și Aut. 500 lei
Pentru țărani 50 lei pe anul întreg.
Exemplarul 2 Lei.

La arme și la luptă!

Toți veți crede că vă chemăm să luați în mână armele de foc și să pornim la luptă cu ele. Nu, deocamdată nu vă chemăm să luați aceste arme, vă chemăm să vă întăriți sufletele cu armele educației cetățenești.

Iată cum să explică seria de întruniri pe care-o proiectează partidul național țărănesc din județul nostru. Ele sunt adevăratele școli politice ale cetățenilor din județul nostru, aici se va face adevărata educație politică a cetățenilor noștri pentru a înțelege problemele politice și a-și exercita în mod conștient drepturile politice pe care le au.

Odată înarmați cetățenii acestei țări cu întreaga educația necesară pentru conducerea unui stat așezat pe baze Constituționale și democratice vor putea să dea cu succes lupta în contra tuturor ereticilor politici cari ar vrea să poarte carul statului pe căi greșite și răcitate.

Veniți deci cu toții acei — cari voiți fericirea și înălțarea acestei țări, să vă adăpați la izvorul unei școli politice înălțătoare și iubitoare de țară. — Înarmați-vă dela această școală cu tot ce este necesar pentru a duce lupta de apărare a regimului democratic pentru a ne apăra libertățile și drepturile cetățenești pe cari le-au dobândit de-abia generația noastră, după jertfele de sânge prin veacuri de-arândul ale moșilor și strămoșilor noștri.

La arme și la luptă cetățeni vrednici și cinstiți de pe văile, dealurile și munții Hunedoarei!

Să fiți însă siguri că arma științei și-a documentării a fost întotdeauna biruitoare. În fața pregătirii temeinice ale maselor populare cari devin conștiente de drepturile lor cetățenești, cade și cea mai puternică oligarhie. În fața argumen-

telor științifice se formă întunecimea tiraniei și-a dictaturii. Veniți și vă înarmați cât mai bine pentru a ne asigura biruința, căci numai lași se împacă cu ori ce soartă. Iar popoarele cari și-au dobândit libertatea prin propriul lor sacrificiu nu pot fi popoare de lași, ele trebuie mai bine să moară în luptă decât să trăiască în rușinea tiraniilor!

Dr. Alex. Herlea.

Deschiderea Parlamentului

Vineri la orele 12 s'a deschis din nou parlamentul liberal. S. S. Patriarhul Miron a săvârșit un Te-Deum în fața guvernului, a corpului ofițeresc și câtorva frunțași ai opoziției. La deschiderea parlamentului au luat parte și frunțași part. național-țărănesc, goghiștii, cuziștii, vaidiștii, iunianștii, argetoianștii deasemenea ai minorităților.

Cortegiul Regal a plecat la ora 12 fără un sfert și a trecut pe noul bulevard de peste Dâmbovița, este deschis de prefectul poliției urmat de un escadron al gărzii regale și apoi de mareșalul Palatului urmat de trăsura regală în care alături de M. S. Regele este și Moștenitorul Tronului.

La ora 12 Regele sosește la Camera. Guvernul se află la intrare și-L primește pe Domnitor împreună cu corpul generalilor, apoi Suveranul intră în parlament. După ce directorul camerei Brătescu Voinești anunță pe M. S. Regele, parlamentarii aplaudă îndelung pe Suveran în picioare. Președintele Consiliului întinde M. S. Regelui mesajul. M. S. citește apoi următorul mesaj:

Domnilor Senatori, domnilor deputați. Sunt fericit a Mă găsi iarăș în mijlocul aleșilor țării. Apoi M. S. Regele stăruiește asupra nevoiei ca lucrările cărmuirilor Țării să fie legate unele de altele.

Criza obștească urmând să apese asupra tuturor țărilor, și să împiedice ușurarea legăturilor economice, România a fost silită să stăpânească vecințele schimbări printr'o politică asemănătoare cu aceia a tuturor țărilor.

Față de criza din lumea întreagă, a trebuit să luăm măsuri de prețuire a roadei noastre trimisă peste granița țării.

În lucrările viitoare ale Parlamentului, se vor lua în cercetare unele legiuiri mai urgente după care se speră că liberalii vor fi imediat alungați delaputere.

Cazul Ilie Lazăr

de: Virgil Kerclu.

Opinia publică a luat la cunoștință din ziare, de ce s'a petrecut acum câteva săptămâni la Sighet. Frunțașul maramureșan dr. Ilie Lazăr, fost deputat în mai multe rânduri și președintele organizației național-țărăniste din jud. Maramureș, a fost împușcat de un agent de stradă.

Parchetul din Sighet a pus în urmărire pe d. Ilie Lazăr. Procesul a fost strămutat la Oradea-Mare, unde se va judeca în curând.

Sunt surprins de acest procedeu. Natural, Ilie Lazăr se găsește în fața instanțelor judiciare și nu mi-aș permite să polemizez cu justiția și mai puțin să-i suspectez buna credință. Toțuș nu pot să-mi ascund o legitimă revoltă. Am asistat la Sighet alături de dnii Ion Mihalache, Mihai Popovici, Mihail Ghelmegeanu, Mihail Ralea, Victor Moldovanu și alți frunțași ai partidului, la împușcarea lui Ilie Lazăr. Țăranii în fața noastră la câțiva pași, au fost asalteți și bruscați de poliție în urma unor dispoziții nesocotite și cu nimic justificate, a organelor oficiale locale. S'a luat vre-o măsură contra acestora? Este posibil ca guvernul să ajungă în așa hal de inconștientă, încât să se facă complice cu niște asasini de rând, care au datoriat să păzească ordinea și să garanteze viața locuitorilor? Oare ministrul de interne cu-

noaște proporțiile răspunderii care și-a asumat-o?

Ilie Lazăr este învinuit, că împreună cu alți țărani ar fi spart geamurile unor agitatori politici. Atât. Rezultatul e, că frunțașul maramureșan se găsește arestat iar asasinii și provocatorii sunt liberi. Procesul se va judeca la Oradea. Guvernul ignorează că în fața Ardealului se judecă un alt proces, al regimului actual.

Procedeu guvernului, în cazul dela Sighet, va avea urmări mult mai grave decât se poate crede. Ilie Lazăr are de partea lui întreg Ardealul. Și mai mult, întrușchipează avântul, entuziasmul, încăpăținarea până la sacrificiu și dragoste nemărginită, pentru libertate și pentru țărănimea de peste Carpați.

Cine a strâns mâna flăcăului chipș, bun la suflet și gata în orice moment să-și jertfească totul, pentru izbânda cauzei ardelenice, a înțeleș de ce Maramureșul îl urmează orbește și astăzi întreg Ardealul.

Guvernul a căutat să intimideze și să acopere autoritățile din Sighet. A reușit altceva: să solidarizeze împrejurul lui Ilie Lazăr întreg Ardealul și să judece un proces între regimul actual hulit de întreaga opinie publică românească și provincia de peste Carpați.

(„Ordinea”).

Mari necazuri la liberalii din Orăștie

Noi am băgat de seamă că de-o vreme încoace la liberalii din Orăștie parcă nici n'ar mai exista organizație. Adevărul este că la ei de aproape o jumătate de an mocnește o mare dușmănie între olaltă. Astfel Vulcu s'a retras și își vede de treburile lui căci a văzut el că liberalii au căutat numai să se folosească de paralele lui și de lupta care-a dat-o, — iar când la răsplată pe Ardeleni i-a dat la o parte și azi județul îl conduce Mitiță cu Bursan.

Radu Izidor așa cum este el alb ca soarele de primăvară, și mai ales simpatic cum știe să se facă la toată lumea prin naturelul său deschis și comunicativ și prin inimioara lui plină de bunăvoință și culanță, — a crezut că nu-i cazul să se solidarizeze cu Vulcu și că ar fi bine dacă s'ar da acum pe lângă Mitiță. Aceasta a făcut-o mai cu seamă fiindcă avea în potrivă sa nu mai puțin decât 6 curente potrivnice. Astfel erau în contra sa Mitiță cu întreg biroul partidului, — Miocu cu întreaga prefecura — grupul tineretului liberal în frunte cu Nasta, — acțiunea lui Re-

mus Herlea pentru locul de parlamentar, — acțiunea lui Săcărea și Pop la Primărie și venirea lui Nițu la Primărie. — Când s'a văzut Izidor încolțit de-atâtea părți a crezut că, deși-i datorează lui Vulcu locul de parlamentar, nu-i lucru mare dacă l lasă în clipele cele mai grele și să dă pe lângă cei mai puternici. — Astfel a crezut ca măcar unul dintre curente să le neutralizeze și la părăsit pe Vulcu și a început să se dea pe lângă Mitiță.

Aceasta însă nu i-a salvat de loc situația căci liberalii din Orăștie voiau să-l răstoarne cu ori ce preț. — Se spune de altfel că Radu de frică nici n'a mai convocat de 1/2 an adunarea partidului.

Liberalii de-aici văzându-se așa de părăsiți au început să se miște pentru clarificarea situației, — Astfel am aflat că zilele acestea a avut loc o consfătuire intimă la dl adv. Pop Iosif și că acesta ar fi inițiat limpezirea situației la liberalii din loc. Să zice că deasemenea și dl Nițu Branga și Săcărea s'ar fi declarat de acord

(Continuare în pag. 2-a)

Mari necazuri la liberalii din Orăștie

(Continuare din pag. 1-a).

cu dl Popu Iosif că adecă este necesară o clarificare în organizația lor locală.

Astfel se așteaptă convocarea prin surprindere a partidului liberal în care dl Popu va cere sus și tare să se limpezească următoarele chestiuni:

1). Dr. Radu de ce nu a mai convocat de-atâta timp partidul să dea socoteală de activitatea lui politică.

2). Să se aleagă un președinte activ al organizației locale.

3). Să se stabilească că nici o cauză politică din Orăștie să nu se mai a-

ranjeze fără consimțământul organelor statutare, — și mai puțin prin propunerile lui Izidor care nu reprezintă consimțământul tuturor liberalilor localnici.

Scopul aoevărat al acestei acțiuni pornită de dl adv. I. Popu este de fapt răsturnarea definitivă a lui Izidor Radu. Astfel în curând vom asista la evenimente interesante între liberalii de-aici și cari de și se găsesc numai în stadiu pregătit, noi le-am prins de veste și le anunțăm de pe acum opiniei publice.

x. y'

Frumoasele adunări national-țărăniște din Dobra, Tătărești și Ilia

Joi 21 Noemvrie crt. a avut loc în comunele Dobra, Tătărești și Ilia, adunări de plasă cu șefii organizațiilor locale.

Din partea centrului au, luat parte dnii: Leontin Pârvu avocat, Lazăr Dănșoreanu secretar general al organizației, Dr. Alex. Herlea directorul gazetei noastre și Iosif Roman adv. secretarul general al organizației tineretului.

La Dobra

În Istorică și frunțașă comună Dobra, a fost convocată adunarea de plasă cu șefii de sectoare și președinții organizațiilor comunale.

Deși anunțată numai ca ședință cu șefii pe organizații, dar din cauza marelui număr de participanți, ședința a fost transformată într-o mare și însuflețită adunare.

Au participat peste cinci sute de membri ai partidului veniți din comunele învecinate în frunte cu conducătorii din plasa Dobra, dnii: Babeș, Nistor, Kromek, Golcea, Furdui etc.

Adunarea s'a deschis la ora 11 a. m. sub președenția d-lui Babeș, președintele organizației din comuna Dobra.

Domnia sa a salutat oaspeții sosiți, iar printr-o frumoasă cuvântare, a arătat istoricul luptelor politice duse de către plasa Dobra în cadrul partidului nostru, arătând că deși au dat totdeauna cel mai mare procent de voturi, totuși pentru ei nu s'a făcut nimic. Dl Vlad cât a fost președinte nu s'a îngrijit de soarta poporului. În încheiere arată că plasa Dobra a rămas credincioasă partidului național-țărănesc și promite tot devotamentul pentru viitor.

După cuvântul introductiv al d-lui președinte, dl Adam Nistor secretarul organizației de plasă, a citit raportul asupra activității comitetului.

A evidențiat că în urma plecării d-lui A. Vlad din organizație, numai un singur membru al comitetului a părăsit partidul și acela fiind legat prin interese personale de dl Vlad.

Raportul d-lui secretar a fost admis în unanimitate.

S'a procedat apoi la alegerea noului președinte de plasă.

Adunarea prin aclamațiune a ales de președinte pe dl avocat Leontin Pârvu, cure este născut și crescut din mijlocul țărănimii de pe acele plaiuri.

Dl Babeș în urma hotărârei plină de însuflețire dată de adunare de-

clară de ales pe dl Pârvu ca președinte și îi predă locul prezidențial.

Noul președinte, mulțumind adunării pentru cinstea cu care l'au onorat, promite că va sta totdeauna în serviciul țărănimii. Ca fiu de țărănu crede că numai așa va putea răsplăti părinților săi truda și greutatea suferite cu purtarea lui la învățătură, dacă va lupta pentru interesele clasei țărănești, din mijlocul cărora s'a ridicat.

Mai departe face o expunere asupra situației politice, arătând urmările nenorocite ale guvernării liberale, precum și netemeinicia mișcării vaidiste al cărei reprezentant la noi în județ este Aurel Vlad.

Au mai cuvântat d-nii Dr. Alex. Herlea, Iosif Roman și Lazar Dănșoreanu. Toți oratorii au criticat faptele guvernului liberal. Au arătat neseriozitatea mișcării valahiste a d-lui Vlad, care luptă nu pentru binele poporului cărui nu i-a făcut nimic, ci pentru interesele sale bancare.

Dacă a vrut ușurarea țărănimii de greutățile datoriilor dela bănci, de ce a votat numai el singur contra legii de conversiune.

Oratorii au fost des întrerupți prin aprobări și aplauze. După cuvântări s'a procedat la Constituirea Comitetului de plasă.

Din lipsă de spațiu, lista Comitetului o publicăm în numărul viitor al gazetei.

Adunarea a luat sfârșit la ora 1 1/2 într-o atmosferă de înălțare sufletească și entuziasm.

La Tătărești

În frunțașă comună Tătărești, oaspeții au fost așteptați la lăcușa vechiului luptător național-țărănist Balint.

Aici s'au adunat reprezentanții partidului din comunele Tătărești și Brădățel.

S'a explicat rostul venirii, dându-se îndrumările necesare cu caracter intern de partid.

La Ilia.

Reprezentanții au fost întâmpinați de către frunțași partidului în cap cu dl Dr. Dragomir notar public în Ilia și dl Peica învățător.

Adunarea s'a ținut cu șefii organizațiilor din comunele aparținătoare plasei Ilia.

Peste tot s'a constatat că țărănimii stă neclintită în jurul steagului partidului naț.-țăr. și că numai dela el așteaptă mântuirea.

Paradoxe școlare și culturale în statul de azi

(Urmare din nr. trecut.)

Publicăm mai jos din confratele „Măine” ziar al tineretului național țărănesc din Capitală, articolul de mai jos, — al distinsului nostru coleg Bucureștean Gh. T. Dumitrescu.

Când cineva în statul acesta, a încercat să ajute mai multe elemente și din clasele mai de jos către școalele secundare, universități și academii tehnice, a creiat încă un paradox, greșind față de structura statului. În felul acesta, din setea de cultură — dacă se poate vorbi în general astfel — a tineretului, a luat naștere un proletariat intelectual șomer, despre care se spune că e „periculos” pentru stat. Azi, statul acesta, al cărui oameni pun în programele lor de guvernământ, ridicarea nivelului cultural al „Poporului”, a ajuns să se teamă de numărul mare al absolvenților de școale... Iată, dar, armonia culturală a vieții statului burghezo-capitalist: deoparte proletariat intelectual șomer, de alta analfabetism până aproape de 40% din numărul total al populației.

Guvernul de azi, exponentul lumii capitaliste ce se sbate în paradoxele declinului, a luat în ultimul timp măsura salvatoare între cele două tabere ale balanței problemei școlii naționale, (deoparte proletariatul intelectual șomer și de alta analfabet); se limitează la minimum numărul tinerilor în școalele secundare, universități și academii profesionale. Se vor ridica toate obstacolele posibile la porțile acestor școale, între cari cel mai puternic este: sporirea taxelor la intrare, sporirea examenelor (desigur cu taxe), prelungirea anilor de școlaritate (tot cu taxe).

Cine va putea trece aceste obstacole? Desigur, nu atât cine e dotat, cât, cine are banii necesari. Tinerii săraci nu se vor mai putea gândi la studii înalte. Se zice că pentru ei se vor crea burse dacă merită... Câte burse? Funcționarea sistemului bursei e destul de cunoscută, ca să nu ne răpească mari speranțe... Fap-

tu sigur, acesta e: din efectivul unei școli, oricare ar fi, nu bursierii vor alcătui majoritatea elevilor sau studenților. Rămâne același principiu: învață cine are bani, căci „enseigner est un genre de commerce”.

Prin tot acest sistem de măsuri, clasa burghezo-capitalistă își păstrează locurile școalelor științifice din statul său, pentru odraslele sale... Vor da din milă și de ochii lumii, câteva locuri de burse și pentru câteva elemente din clasa țărănească în măsura în care le va putea asimila în corpul și spiritul său...

Statul de azi, cu miniștrii, cu rectorii, directorii și mulți dintre profesorii săi, ridică obstacole de netrecut pentru elementele maselor sărace și dotate. E statul care se teme de cetățenii cultivați.

În statul acesta, elementele cultivate din clasa țărănească nu-și găsesc rosturi, decât în măsura în care pot să încapă în șurubăria sa afaceristă.

După modul cum s'a soluționat așa zisa problemă universitară, ni s'a arătat încă odată mai mult că problema culturii superioare în popor, în statul capitalist se pune numai în mod negativ.

Credem că liberalismul capitalist și-a asvârlit definitiv masca de falsă democrație și în problemele culturii.

Noi nu protestăm. Înțelegem că acest stat, această lume ce conduce azi națiunea noastră, nu putea face altceva decât ceea ce a făcut: să închidă porțile școalelor de cultură superioară, care deja erau așa de departe de clasa țărănească.

Vrem numai să atragem atențiunea lumii de tineri de dincolo de centrul și marginea orușelor cu licee și universități — care, în acest moment, i-au închis porțile — că mâine trebuie să aibe și ei școala lor, în care învățătura nu va mai fi afacere.

Și școala aceasta, va veni cu statul nou: Statul țărănesc.

de: Gh. T. Dumitrescu.

Cât e de mare rata la Bănci? Peste rată nu-i slobod să se incaseze nici un leu

Oamenii cinștiți să nu se lașe batjocoriți de cămătari și de bănci când își plătesc ratele. Astfel dacă li se pare că Banca le cere prea mult să vină imediat la oamenii partidului nostru și să se informeze cât este rata după lege și să nu dea cu nici un leu mai mult căci n'au dreptul să incaseze alte spese afară de rate,

Să nu vă încredeți în Bănci și în

cămătari, când a-ți vedea că vă cer o rată prea mare căci aceia cari au belit poporul atâția ani cu camete urcate și spese advocaționale sunt capabili s'o facă ori când fiindcă așa-i natura lor hrăpăreață.

De aceia alegeți cu încredere la oamenii partidului nostru cari vă stau într'ajutor și vă vor da lămuririle cele mai bune.

Răvaș.

Gazeta dlui Vlad dela Orăștie scrie cu multă însuflețire, că admiră măsura energică a guvernului turc de a fi disolvat logele francmasonice din Turcia. E bine, dar ce zice Führerul dela Cluj, președintele suprem al frontului, care și el decorează șirul francmasonilor?

Societatea balneară „Dodona”, acum înființată, s'a constituit și și-a ales consiliul de administrație, între

membrii acestuia vedem pe d. A. Vlad și separat pe d-na Anuța Vlad. Ceace ne-a pus în mirare însă, a fost, că d. Vlad s'a oprit aci. Este bine știut din istorie, că împăratul roman Caligula, pe calul seu numit Incitatus, l-a făcut consul. Dl Vlad, președintele frontiştilor din Ardeal și Banat, vecinic îmbetat de sine însuși, are și dsa calitățile lui Caligula, ca pe urma acestuia să-i facă investiția de membru în cons. de adm. al acestei

societăți și celebrului dsale câine, Pufi de Olimp, absolut al universității cănești din Spania și descendent al unei vițe aristocratice lătrătoare. Ba cum în gospodăria ciocoiului dela Bobâlna, există multă porcărie, nu ar fi surprins, dacă d-sa introducea și un purcel în organul de conducere al norocoasei societăți și atunci „uriașul” dela Orăștie, pe deplin satisfăcut, putea să exclame: Sunt cu câțâl și cu purcel cu tot, stăpân al Dodonei!

Dl Vlad trâmbeșă în toată lumea, mai ales pe la instanțele judecătorești, că vaidiștii acuș vor ajunge la putere, când apoi dsa va fi ministru al justiției.

Înțelegem această șmecherie a dlui Vlad. Dsa are un proces de 3 milioane în curs de judecată la curtea de apel Timișoara apoi o lungă serie de procese de presă, deci își face atmosferă de pe acum și caută a presiona asupra justiției, să-i dea câștig de cauză.

Paște murgule, iarbă verde!

Frontul Românesc a dlui Vaida-Vlad, după ce timp îndelungat a trăit din furt, întrebându-l pe nedreptul la mai multe alegeri semnul electoral roata, al partidului nostru național țărănesc, asupra căruia nu înceta cu calomniile și terfelirile gretoase, — în cele din urmă și-a ales și el semnul propriu electoral. Acesta e un ochiu, dar de așa formă, că el vecinic privește la slăbina — puterii, care însă stă departe de buzele lor roase de flămânzire după ea.

Cum au procedat liberalii din județ față de adunarea dela București

Deși adunarea care era s'o țină partidul nostru în 14 Noemvrie la București s'o amânat să vede că partidul liberal din județ s'a temut că poporul în inflăcărea lui pentru dnii Iuliu Maniu și Ion Mihalache tot o să plece la București ca să strige jos guvernul liberal. Așa au pus la cale, ca chiar primăriile să anunțe poporul că adunarea nu se mai ține. — Astfel au procedat și cei din comuna Sereca. Aici oamenii s'au pomenit cu câteva zile înainte

Asta îl face pe d. Dr. Simeon Câmporean, ca zilnic să-și cânte cu adâncă jale psalmul:

Doamne, Dumnezeu, a Ta este
[prea mărirea,
Dar numai așa, dacă ne aduci
[puterea.

D. A. Vlad face o jălănie cătră d. Dr. Valer Moldovan, că noi, cari am stat sub jălănică sa conducere, l'am numit dement și inconștient.

Jălănia aceasta însăș dovedește, că d. Vlad e recidivist în boală, căci doar dsa și-a scos certificatele dela doctorii specialiști, cari l'au tratat și le-a depus la curtea de apel Timișoara adică le-a dat publicității, ca dovadă a lipsei uzului rațiunii și a iresponsabilității sale. Noi n'am făcut mai mult decât am constatat acest fapt propriu a dlui Vlad, ca să se știe, că la noi un iresponsabil poate fi ministru, deputat și postator al mai multor demnități. Așa o constatare ni-o impuneau toate considerațiunile pentru viața noastră de stat.

Deci, domnule Vlad, aciasta chiar, că se cuvine. Iar dacă certificatele sunt false, atunci cel ce operează în justiția țării cu astfel de instrumente ale probațiunii, este pur și simplu un mare șarlatan, care pentru un Câștig de cauză se dă gata nebun. Volenti non fit injuria.

Aiasta iar se cuvine să i-o spunem dlui Vlad în „fițuca” noastră, căci dacă asesta este fondul dsale moral, lumea trebuie, să-l cunoască, căci doar dsa se girează de bărbat de stat și mare conducător politic.

de 14 Noemvrie că bate doba în sat că adunarea dela București nu se mai ține și oamenii să nu se mai pregătească. Am trimis imediat oamenii noștri la măciucașul din Sereca să-l întrebe că cine i-a poruncit să bată doba despre adunarea dela București și mi-a răspuns că primarul comunal i-a dat ordin.

Astfel fiind noi putem ușor și dela cine vin aceste ordine și că la mijloc este mâna nevăzută a partidului liberal.

C. D.

O re-închinare.

Intâmplător am aflat, că în foaia săptămânală din localitate, ce stă sub directoratul dlui Nicolae Susan și poartă numele belicos, sugestiv dar pripit: „Înainte” I am fost atacat de chiar d. director. O curiozitate foarte naturală s'a deșteptat în mine de a ști: Cum și pentru ce sunt atacat, când eu nici cu gândul nu eram la această gazetă. Mi-am câștigat deci numărul cu bucluc și am cetit proza dlui Susan, care avea două capete: unul scris pe pag. 1 a nrului dela 9 Nov. a, c., în formă de expresă închinare mie, celalalt pe pag. 3 și 4, fără o anume „închinare”, evident însă, că avea corelația psihică și unitatea tendinței de a mă lovi, — cu celalalt articol. Cetiind aceste proze, m'a atins foarte neplăcut, cum poate veni „un tânăr, care abia a pășit în al doilea sfert de veac”, — vorba autorului, — să-i tragă o stragnică lecție morală „sexagenarului” fără nici un just motiv iar în celalalt articol să mă vizeze pe mine pur și simplu pe motivul, că sunt un declarat defensor al lui Iuliu Maniu, încolo tinerelului tiner „de abia intrat în al doilea sfert de veac”, nu avea nici o certitudine asupra mea, că eu sunt autorul, m'a atacat deci așa pe întunec, ca să nu scap neîncolțit, căci — ne spune tinerul autor — dsa suferea de o silă

invincibilă de a nu fi putut rezista tentațiunii de a nu răspunde.

Ce am făcut în fața acestor atacuri? — Am luat telefonul și i-am declarat dlui Susan în termeni categorici, că nu sunt autorul articolului de pricină, care i-a displăcut, n'am fost nici chiar inspiratorul lui iar în ce privește dedicația, este o denigrare a mea astfel i-se incumbă obligamentul moral de a-mi da satisfacție prin o declarație, în care să-și revoce proza primă iar la a doua să declare, că nu mă privește pe mine, așa cum s'a apărut dsa, când a văzut, că răspunderea e actuală.

Orice om de bine va constata, că gestul meu cu declarația cătră d. Susan a fost un act de condescendență și cavalerm, prin care voiam să-l aduc de a se convinge, că a greșit în ambele articole ale dsale. Eu nu m'am genat și nu m'am simțit redus în demnitatea mea, când în iubirea de adevăr am făcut un act de sincerizare cu plăpândul tiner „abia pășit în al doilea sfert de veac”, luminându-l, că și-a greșit adresa cu prozele dsale, deci i-se incumbă o reparare, de care s'ar resimți chiar și un elev de școală primară, care e la începutul cunoașterii îndatoririlor etico-morale.

Dar nu de acea e d. Susan direc-

torul „organului de luptă naționalist al tineretului”. Dsa după unele șovăieli a declarat, că nu-mi dă satisfacția solicitată. După această convorbire telefonică altă zi dsa s'a prezentat la mine și mi-a dat unele lămuriri asupra celor doi articoli. Din aceste lămuriri rețin declarația dsale, că articolul al doilea intitulat; „Pentru ziarul „Solia” — Răspuns la articolul: „Cine atacă pe dl I. Maniu” — nu mă privește pe mine. Iau act de această declarație. Cât pentru articolul cu „Inchinarea”, a căutat să se apere dar fără succes, altfel dsa n'a vrut, să-și retracteze această proză.

Mi-a rămas astfel, ca eu să-mi câștig satisfacția față de dl Susan. Fac aceasta dar nu cu mijloacele pe cari le-ar merita hipernervosul și bățiosul meu adversar, mai ales după amenințarea necuvincioasă, ce mi-a făcut chiar în biroul meu atunci, când l'am primit cinstit și numai cu vorbe bune. Dar dsa pare a crede, că e un Zarathustra aici în Deva ori că deține și dsa în mână fulgerele ca și d. O. Goga. Satisfacția mea este reînchinarea de față, pe care o dedică: inimii dlui Nicolae Susan un modest sexagenar, diletant în politică și morală, căzut în disgrația presei reprezentate de dsa.

Nobilul meu adversar văzându-se în fața răspunderii, a căutat, să a-firme, că proza sa închinată mie, a scris-o în termeni generali nereferindu-o la persoană. Așa să fie? — Dar atunci pentru care motiv a închinat-o anumit și direct „inimei” mele și nu celei a dlui Vlad, C. Angelescu sau dlui Vaida, cari ei au răsturnat țara și județul nostru producând sfâșierile, de cari se resimte d. Susan?

Dar cine cetește această proză, momentan constată, că oricât adversarul meu a căutat să ticluiască o proză în cuvinte meșteșugite pentru a-i da o catifelare, ghiarele de mătă sălbatecă tot se văd din ea dovedind, că nu a ținut, să grăiască în generalități, ci a căutat, ca pretensele generalități să le individualizeze la persoana mea prin specializările, ce le găsim în text și să mi-le prezinte drept închinare, care în realitate era o acuzațiune deghizată și totuși foarte evidentă.

Concluziunea, ce trebuie, să fac deci, este, că d. Susan în suveranitatea sa de gazetar a ținut, să mă atace și a făcut aceasta conștient asupra nedreptății, ce-mi face. D. Susan e în măsură, să știe, cum s'au produs sfâșierile în județul nostru dela primul început și dacă i-a mai rămas un ultim rest din iubirea de adevăr și a obiectivității, atunci va trebui, să constate nu numai sfântul adevăr, că nu eu am fost agresorul, dar că eu am fost vajnicul susținător și cu graiul viu și în presă, al ideii împăcării dlui Vaida cu dl I. Maniu iar mai târziu am fost unul din aceia, care am deșfășurat eforturi pentru a împedca ruptura și când aceasta totuși s'a consumat, eu n'am făcut altceva, decât să mă țin în continuă defensivă pentru a para loviturile barbare de extremă sălbăcie, ce au deslănțuit asupra mea d. A. Vlad și bandiții de condeiu, pe cari dsa i-a angajat la gazeta sa personală. Aceștia nu căutau combaterea, ci de-a dreptul uciderea adversarilor lor politici. Ba mai mult: Am fost atacat chiar în existența mea materială. Scos fiind prin un act de călău dela banca Ardeleana pe toată linia de iubitul meu vră, căruia 34 ani i-am fost mâna dreaptă în acest județ iar în plus mai eram și unul dintre marii acționari și marii deponenți ai Ardelenei.

Dar nici altfel d. Susan nu avea competența de a mă ataca. Dl Susan e în sclăvie, iar sclavul nu are decât un singur drept, o singură competență și o supremă datorință: să se lupte pentru emanciparea sa pentru a-și dobândi libertatea și independența gândirii și a scrisului, singu-

rul clenodiu, care poate constitui mândria și demnitatea omului.

Și mai ceva. Dl Susan e în sclăvie nu peste facultatea voinții sale, ci din vrerea proprie. Așa un sclav și mai puțin este îndrituit, să scrie o proză dascălitoare și chiar acuza-toare la adresa unui sexagenar, care nu e din șirul celor din urmă și nici n'a greșit ceva împotriva poruncilor preconizate cu atâta evlavie simulată de d. Susan.

Iată deci, că adversarul meu atunci, când mi-a denegat cea mai ușoară satisfacție, pe care i-o solicitam, a ținut mai mult la poruncile patronilor sei, cari l'au încătusă, decât la cel mai elementar precept etico-moral-creștin, că dacă ai nedreptățit pe cineva, să-i dai satisfacția cuvenită.

Cum însă eu nu vreau, să-l fac pe d. Susan mai bun, de cum este, nu stăruiesc a-l moraliza, ci pur și simplu îl resping proza cu rugămintea, să o pună pe tavă și să o închine acelor patroni ai săi, cari i-au închiriat — condeiu.

Lumea mea e alta decât cea a d. Susan. Independent și neînfricat, eu am stat întotdeauna în slujba convingerii și nicicând n'am slujit patroni. Dsa însă cunoaște o lume mai bună: cea a înjugării gândirii și a sufletului. Rău de fire, cum sunt, îi doresc adversarului meu viață lungă în lumea, pe care a îndrăgît-o și în care s'a transplantat după ce încă nu demult bătea cu totul alte acorduri în scrisul dsale.

Dr. Iustin Pop.

Cântecul Țăranilor

Publică Cântecul Țăranilor datorită unui distins poet, membru al partidului național-țărănesc:

I

Tară românească
Tară de țărani,
Buni să te muncească
Mii și mii de ani!

Ne-a venit și nouă
Rândul să zidim
România nouă
Pe vechi întirim!

Refren:

Din brazii Carpaților
Cetele pornesc
Sus cu steagul fraților,
Steagul țărănesc

II

Veche bună țară
Te-au prădat pe rând
Foametea barbară
Ciocoiul fămând...

Dar de aici 'naite
Noi sântem stăpâni!
Să luați aminte
Tineri și bătrâni!

Refren:

Se mișcă ogoarele
Plugarii pornesc
Că răsare soarele
Steagul țărănesc!

Abonați, cetiți și faceți
reclamă numai în

„SOLIA”

Colțul-veșel

Păcală și Tândaală

la șezători prin plasa Geoagiu

Tândaală: Scolii mă păcălici, scoală-te iute!

Păcală: Da ce vrei mă, cu tine nu-i bine nici cum, când fug de tine strigi după mine când stau și eu câte-va minute liniștite mă turburi!

Tândaală: Nu te năcăji mă că am o veste mare.

Păcală: Ce veste doară n'o fi venit Papa dela Roma la noi în sat.

Tândaală: Nu dar am primit o scrisoare tare șoadă dela Geoagiu.

Păcală: Da ce spune în ea de-ți pare așa de șoadă?

Tândaală: Iacă ți descopere popoului pe aceia cari își fac mendrele lor în loc să-și vadă de treburile oficioase.

Păcală: Ia cetește-mi-o și mie, să auzim.

Tândaală: Cum să nu, ia ascultă aici:

Zice-se că **III** fiind om sărac, a autorizat pe un notarășel să-i cumpere — fără bani — 100 kg. mere de soiul dela producătorul Bacra Simion, ca să-i de-a voe apoi să mai strângă și în viitor.

Zice-se că **III** a tolerat — pentru acest serviciu — notarășului să cumpere prune din banii comunei și să facă rachiou. Poate să-l aibe pentru eventuale nouă alegeri, ca să-și mai strângă din nou țiganii în localul primăriei seara și să-i trimită la votare adăpați și prevăzuți cu biletele altora și apoi să facă repeta conform ordinului administrației. Și că primpretorul nu ar fi strein de participare la beneficiu....?

Primăriile notariatului acestuia vor avea ceva de spus, atunci, când au cuvântul!

Zice-se că acest notarășel sudue în oficiu de Dumnezeu și trimite la origine pe sătenii, cari cutează, să-i ceară vre-un act oficios, acoperindu-se, că are de isprăvit ordinele directe a d-lui prefect **III** etc. — în timp ce aduna la prune la căzanul lui Cozma Lazar și Alb Petru.

Zice-se că anul trecut a cumpărat din o comună prune pentru o declarație de fiert rachiou și i-au adus rachioul cu bușle, altcum le trăgea de Dumnezeu etc. oamenilor, cari s'ar fi opus.

Zice-se că la construirea primăriei dela sediu notarul aduce în clacă

materialul etc. și nu le trece oamenilor prestația întreagă, iar argații, cari preiau transporturile, primesc diurne grase etc.

Zice-se că el aranjează și toate târgurile comunei, pentru cari își scoate diurnă specială, tolerat de cei sus puși.

Zice-se că notarul este tot în excursii de agrement, respective de aranjat punge, iar în birou sunt numai cei umili!

Zice-se că primpretorul tace și facel
Zice-se că un oarecare primar chiar 2 la număr, a împărțit material de construcție dela o școală și o primărie mai mică decât cea dela sediu — la diverse persoane și oficialități — ca să le meargă bine afacerea.

Zicu-se și alte lucruri despre unele transferări, — cari s'au contra-mandat, — căci cineva este gros la pungă în urma împilărilor și e tare la partid.

Zice-se că **III** a dat funcție unui **lup** aici în plasă ca să facă pe agentul sanitar-veterinar, zis pentru contraserviciul unei sume de 6000 lei împrumutată?!

Că și sunt foarte mulțumiți oamenii din plasă cu acest agent veterinar, că cel puțin poate să-și fiarbă agentul prunele în linște, strânse pentru rachiou și-și mai vede de negoș, în timp ce plata dela județ umbă, — fără ca el să presteze ceva.

La șezători **zicu-se** multe, cari le voi mai povesti în numerele viitoare ale gazetei.

„Sic“.

Păcală: Mă Tândaală toate fură faine dar spune-mi tu cine-i dl ăla „Sic“.

Tândaală: Asta nu ți-o pot spune că m'o rugat să nu-l spun dar o zis că el răspunde ori când de cele scrise și tare i-ar părea bine să-l cheme dl prefect la el ca să-i spună pe față toate lucrurile.

Păcală: Bine, bine, dar ști tu care mi-o plăcut tare, aia că săptămâna viitoare o să mi-le scrie și pe celelalte povești de prin șezătorile Geoagenilor.

Tândaală: Atunci servus și la revedere pentru săptămâna viitoare.

Păcală: Servus, Servus.

Bumbușcă.

ȘTIRI

Pentru cetitori și abonați. Li rugăm pe toți aceia cari nu doresc să aboneze foaia noastră să ne-o restituie imediat, — căci altcum îi considerăm abonați și o să le pretindem plata abonamentului. Și în afară de aceasta nu-i cinstit să citească gazeta folosindu-se de paguba noastră întrucât ea se ține cu mari sacrificii materiale, costând multe parale tipăritul, hârtia, spesele de poștă etc. — și nu credem că așteaptă nimeni să i-se trimită foaia fără să-și achite abonamentul.

Apelul „Crucea Roșii“ Seceta cumplită, care a dăinuit toată vara a pustiit tot ce a fost vegetație, în șapte Județe din Basarabia și Moldova, astfel că populația acestor Județe este sortită peirei, din cauza lipsei alimentelor și obiectelor de îmbrăcăminte, chiar acum în pragul ierni.

Guvernul a solicitat concursul Crucii Roșii, pentru această mare operă de umanitate și solidaritate națională.

Această operă nu se poate înfăptui, fără resurse materiale și fără concursul tuturor.

Pentru ajungerea scopului, facem apel la toți oamenii de bine, ca să se gândească la cei în suferință, donând câte ceva din ceia ce ar avea disponibil, pentru ajutorarea celor flămânzi și fără îmbrăcăminte.

Rugăm publicul binevoitor a îndruma donațiunile pe adresa acestei filiale în orașul Deva, pentru care se va elibera chitanță.

Președinta filialei Crucii Roșii Deva

Olga Col. Cernătescu

Secretar: **P. Perian**

Primirea Regelui George al Greciei la Florența. Duminecă Regele George al Greciei a sosit la Florența cu un tren regal, fiind întâmpinat la frontieră de reprezentanții Regelui Italiei și a Ministrului de Externe. A fost salutat în gara Florența

de membrii Familie Regale Elene, aflați aici, printre cari și M. S. Elena a României și de reprezentanții autorităților locale. Dela gară Suveranul a plecat cu automobilul la vila „Sparta“ unde rămâne până Miercuri

Nou licențiat în Drept. Dl Marius Fintescu, fiul D-lui jude Președinte Nicolae Fintescu din Orăștie, a obținut Diploma de licențiat în Drept la Universitatea din București.

Luna se va fărâmița? Un englez care se ocupă cu corpurile cerești spune că în curând se va produce o mare schimbare în mersul lunii. Ea va trece adecă printr'o regiune primejdioasă. În regiunea aceea se va rupe în bucăți, mai întâi în două, apoi în patru și pe urmă în opt. Bucățile acelea se vor așeza în jurul lunii ca inelul din jurul planetei Saturn. După această schimbare — spune englezul, — vom avea în fiecare noapte lună plină. — Această schimbare se spune că se va produce „în curând“.

O nouă invenție. Am auzit de razele X, cu ajutorul cărora doctorii privesc înăuntrul trupului omnesc, căutând să vadă dacă e sănătos ori beteag. O știre sosită din străinătate ne spune că s'au descoperit raze cari acoper orice obiect și ori ce ființă. Razele acelea au fost descoperite de un tânăr inginer, un fizician vestit, care a și făcut o experiență, de față fiind mai mulți privitori. Pe scena unui teatru a așezat mai multe obiecte și oameni. A lăsat apoi să cadă asupra lor razele cele noui, și în câteva secunde obiectele și oamenii nu s'au mai văzut. — Departe merge mintea omenească, Multe lucruri descopere.

Ce face omul în decursul vieții. Un cetățean a împlinit vârsta de 78 de ani. În ziua împlinirii s'a oprit locului și a căutat în trecutul lui, ca să vadă cum și-a petrecut viața. Iată ce-a găsit: A dormit 26 ani. S'a îmbrăcat doi ani. S'a desbrăcat tot doi ani. A scris opt și a citit șase ani. A cântat la pian opt ani și a vorbit un an. A călătorit, s'a spălat și s'a scaldat câte un an. Hrănindu-și trupul a cheltuit nouă ani de viață. A învățat zece și a judecat trei ani. Nu ne spune însă bătrânul câți ani ori cel puțin câte luni ori săptămâni a stat în biserică și s'a rugat lui Dumnezeu.

Cel mai mare porc din lume îl avem noi Românii. Are patru ani și și cântărește 700 kg. A fost crescut la o fermă din Cluj iar săptămâna trecută a fost dus la București, la Ministerul de domenii, unde zace toată ziua cu nasul în tărâțe, orbit de grăsime, neputincios să se mai ridice pe picioare. Îngrijitorii speciali se ocupă de el, ca să se poată stabili cât poate fi îngrășat un porc de rasa lui.

Vapoare scufundate de furtună în Marea Neagră. Furtuna violentă care băntue în Marea Neagră a făcut numeroase victime. La Ciankin s'au scufundat mai multe vapoare. La Trebisonda, portul este complet distrus. Căpitanul unui vapor care s'a scufundat a povestit lupta dramatică pe care a dus-o împotriva elementelor. Echipagiul fusese cuprins de o asemenea panică încât în cursul operațiilor de salvare a pasagerilor, căpitanul a fost nevoit să facă uz de revolver.

Care popoare mănâncă mai mult? Un ziar englez făcând socoteala hranei pe cap de om la diferite popoare, ne arată următorul rezultat:

Cel mai mult mănâncă italienii, (peste 2 kgr. mâncare pe zi). Urmează apoi americanii, francezii, japonezii, englezii, etc. Cel mai puțin ar mânca olandezii, cari sunt foarte cumpătați la mâncare.

Roșeața nasului și a mânilor, de cari metehoe sufer unii oameni (cari nu obicinesc să bea) se poate ascunde și uneori vindeca, ungând dimineața părțile roșietice cu coldcream, peste care te pudrezi cu amidon. Dacă vrei să ștegi crema, ștergi locul cu alcool camforat. (Toate se cer dela farmacie). Să nu se uite că nasul se înroșește la unii oameni și din pricina băuturii îmbătătoare. Aceștia vor scăpa de roșeață numai dacă vor părăsi obiceiul de a bea.

Ca geamurile să nu se aburească trebuie să le ștergem în fiecare zi cu o cârpă umezită într'un amestec de apă cu a patra parte glicerină. Geamurile vor fi curate și nu se vor aburi.

Sâmburele de nucă, dacă e veșted, uscat, poate fi făcut iar plin cu gust bun, dacă ți opărești cu apă sărată caldă. Ții sâmburii în această apă până se răcește. Atunci, scoțându-i, poți coji sâmburele de pelița lui, întocmai ca și toamna când sâmburele îl scoți din găoace.

Rugina o scoatem repede, frecând obiectele atinse de ea cu un amestec de sare și de zeamă de lămâie.

În luna Noemvrie. omul gospodar scoate gunoii și îl împrăștie pe arătură. Sădește pomii, sapă răzoarele și pomii, și curăță de uscături și cuiburile de omizi. Pune spini în jurul pomilor să nu-i roadă. Îngroapă vița de vie (poama). Repară uneltele de casă. Orânduiește pentru iarnă casa, grădina și uneltele lui.

Inaugurarea legăturii radio-telefonice directe cu America.

Duminecă s'a inaugurat legătura radiofonică directă între România și America. După cuvântarea ministrului Statelor Unite la București, a vorbit d. ministru N. Titulescu care în englezește a transmis popoului american pretenia Românilor, asigurând populația de peste Ocean că Românii se va strădui să lupte pentru cauza păcii atât în interior, cât și în consiliile organismelor create pentru menținerea păcii: Mica Înțelegere, Înțelegerea Balcanică și mai presus de toate Societatea Națiunilor. Dsa a terminat spunând: „Trăiască America“.

De vânzare

Vând din mână liberă, un puiu de taur,

în etate de 1 1/2 an, de rasă Simental, sănătos, bine dezvoltat frumos, blând și estin. Reflectanții să se adreseze la subsemnatu:

Irimie Necșă, proprietar în comuna:
Mărtinești, u. p. Orăștie